

най-малкото от което е, че ви безпокои понякога. Навременна или не – ние имаме интелигенция. На нея трябва да се влияе, да се възпитава. Но вие не бихте желали да и станете проповедник, защото е глупава и както всякога, троши главите на своите пророци..." Тези заканителни, дръзки интонации критикът адресира към Славейков във връзка с неговата статия „Българската поезия. I. Преди. II. Сега“, излязла в сп. „Мисъл“ през 1906 г. („Литературни бележки“, с. 303). Но в литературно-философския си манифестен текст от 1907 г. „Тъгите ни“ Кьорчев, може би несъзнателно или напротив, проблематизира метафизичните измерения на културата именно чрез Пенчо-Славейковия откровено персоналистичен речник за „единий“, за „сврѣхчовека“, за „силната личност“, контрапунктиращ фасулковщината, омасяването на духовното: „Тук е и отвратителната страна на човека и неговата близост до животното, кога несъзнателно стане суетен, кога, излизайки из храма на вечността, стреми се да послужи на временности и удовлетвори суетни нужди“ („Тъгите ни“, с. 60).

Ал. Йорданов с право отбелязва, че Кьорчев атакува П. Славейков чрез езика на самия Славейков. Едва ли обаче подобно отношение е резултат единствено на особеностите на модернистичния критически изказ, където отрицанието на „старото“ често представлява и негово „повторение“². Защото Славейков не само не е от „старото“ поколение спрямо Кьорчев, но е един от най-внушителните негови съвременници. В случая надали става дума толкова за междупоколенческа битка, колкото за особен *културен комплекс*, от страна на критика спрямо поета. Ще се поставаме да аргументираме тази наша догадка, съпоставяйки критическите езици на двама модерни литературни изследвачи – Д. Кьорчев и В. Пундев, пресрещнали проекциите си за родната литература във фигурата на П. П. Славейков.

КУЛТУРЕН ГЕРОИЗЪМ И ДЕКАДЕНТИЩИНА

За модерно мислещия български интелектуалец от началото на века културногероическото е феноменално, а не постулативно. Културногероическото е религиозен екстаз, онтологична стихия, воля за друго битие, дионисиевски инстинкт, *философия на личността*. Безспорно в българското културно пространство от първите две десетилетия на XX в. проблемът за водачеството, за жречеството, за духовното войнство се изпълва и артикулира преди всичко от Пенчо Славейков. В. Пундев пос-

² Пак там, предговор, с. 28.